

Olsztyn, 30 grudnia 2019 r.

PS-IV.431.2.31.2019.MLP

Pani
Marzenna Chmielewska
p.o Kierownik
Środowiskowego Domu Samopomocy
w Olecku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przeprowadził kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Olecku przy ul. Armii Krajowej 26, w dniach od 18 do 22 listopada 2019 r. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko - Mazurskiego Nr FK-IV.0030.1072.2019 z dnia 8 listopada 2019 r.

Przedmiotem kontroli była ocena sposobu funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy, spełniania standardu świadczonych usług oraz zgodność zatrudnienia kadry z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 22 listopada 2019 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią, bez wniesienia zastrzeżeń, w dniu 16 grudnia 2019 r. (data wpływu do tut. Urzędu 17 grudnia 2019 r.).

Ustaleń kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów, wizję lokalną, obserwacje, rozmowy z uczestnikami oraz wyjaśnienia i informacje udzielone przez Panią i pracowników jednostki, w związku z prowadzoną kontrolą.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Olecku oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- kwalifikacji zawodowych osób świadczących usługi w ŚDS,
- doświadczenia zawodowego pracowników realizujących usługi z osobami z zaburzeniami psychicznymi,
- organizacji zajęć i szkoleń dla pracowników,
- wysokości wynagrodzenia kierownika i pracowników jednostki,
- posiadania przeszkolenia pracowników, których zakres obowiązków obejmował prowadzenie treningów umiejętności społecznych,
- zapewnienia integracji społecznej uczestników,
- dokumentacji indywidualnej.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie usług dot.:

- zapewnienia treningów samoobsługi i umiejętności społecznych,
- zapewnienia poradnictwa psychologicznego,
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadniania i pilnowania terminów wizyt u lekarza, pomocy w zakupie leków, pomocy w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia,
- świadczenia niezbędnej opieki,
- terapii ruchowej, w tym w ramach zajęć sportowych, turystyki i rekreacji,
- umożliwiania uczestnikom skierowanym na pobyt dzienny spożywania gorącego posiłku w ramach treningu kulinarnego.

W zakresie spraw poddanych kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia dot.:

1. Funkcjonowania i organizacji domu:

- Brak dostosowania regulaminu organizacyjnego oraz programów działalności do obowiązujących przepisów prawa, w związku z nowelizacją rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy oraz dostosowania do zarządzenia Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy.

Powyższe uchybienie skutkowało funkcjonowaniem jednostki w oparciu o nieaktualne dokumenty organizacyjne.

W dniu 11 grudnia 2019 r. przesłała Pani do tut. Urzędu ww. dokumenty, w celu uzgodnienia. Przesłane dokumenty opracowane zostały z uwzględnieniem ww. uwag. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia pokontrolnego.

- Świadczenie pracy przez pracownika zatrudnionego w ŚDS na stanowisku głównego specjalisty (księgowy), finansowanego wyłącznie z dotacji celowej z budżetu państwa, na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku. Ponadto świadczenie pracy

przez pracowników MOPS w Olecku tj. głównej księgowej oraz kadrowej, na rzecz ŚDS. Sprawę szczegółowo opisano w protokole z kontroli na str. 7-8.

Powyższe uchybienie mogło skutkować pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości.

- Brak spełnienia kwalifikacji zawodowych osoby zatrudnionej na stanowisku p.o kierownika, co było niezgodne z art. 122 ustawy o pomocy społecznej. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować obniżonym poziomem świadczonych usług na rzecz uczestników Domu.
W powyższej zakresie zostanie wystosowane pismo do Burmistrza Olecka dot. zatrudnienia osoby na stanowisku kierownik ŚDS posiadającej kwalifikacje określone w art. 122 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).
- Brak wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, na dzień kontroli 18 listopada 2019 r., co było niezgodnie z § 12 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na str. 10.
Stwierdzona nieprawidłowość mogła skutkować obniżonym poziomem świadczonych usług na rzecz uczestników.
- Nierealizowanie co najmniej 6 godzin zajęć dziennie z częścią uczestników, z uwagi na nieprawidłową organizację dowozu, co było niezgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds.
Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować brakiem efektywnej realizacji usług.
- W 5 przypadkach pobieranie przez jednostkę podwyższonej dotacji z programu „Za życiem” na uczestników nieposiadających niepełnosprawności sprzężonej, co było niezgodne z art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na str. 12-13.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości.
- Przekroczenie terminu przesłania jednostce prowadzącej sprawozdania z działalności domu w roku budżetowym, co było niezgodne z § 25 ust. 3 rozporządzenia w sprawie śds.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą naruszeniem obowiązujących przepisów prawa.

2. Postępowania wspierająco – aktywizującego:

- W 3 przypadkach brak sporządzenia indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego (dalej: IPPW-A), w okresie obowiązywania pierwszej decyzji kierującej, co było naruszeniem § 7 ust. 6 i 7 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.
- W 3 przypadkach brak w dokumentacji jednostki uzgodnień zespołu wspierająco-aktywizującego w przedmiocie okresu niezbędnego do realizacji IPPW-A, co było

niezgodne z § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować wydaniem kolejnej decyzji kierującej na okres niezgodny z indywidualnym planem postępowania wspierająco-aktywizującego.

- W 3 przypadkach przekroczenie terminu omówienia realizacji IPPW-A przez zespół wspierająco-aktywizującego, co było naruszeniem § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.
- W 2 przypadkach brak realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego w zakresie terapii logopedycznej.
Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą brakiem możliwości efektywnego oddziaływania wspierająco-aktywizującego na rzecz uczestników ŚDS.

3. Prowadzenia dokumentacji zbiorczej:

- Wszystkie dzienniki zajęć nie zawierały imion i nazwisk osób prowadzących zajęcia, co było niezgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 lit.c rozporządzenia w sprawie śds.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem pełnych informacji nt. osób prowadzących zajęcia.
- Wszystkie dzienniki zajęć nie zawierały sposobu realizacji zajęć, co było naruszeniem § 24 ust. 3 pkt 2 lit.d rozporządzenia w sprawie śds.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem rzetelnych informacji dotyczących prowadzonych zajęć.
- Dzienniki zajęć, nie zawierały ewentualnych uwag o realizacji zajęć i aktywności uczestników (za wyjątkiem dziennika poradnictwa psychologicznego), co było naruszeniem § 24 ust. 3 pkt 2 lit.e rozporządzenia w sprawie śds.
Powyższa nieprawidłowość może skutkować brakiem bieżącego monitoringu postępów uczestnika w realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego.

4. Standardu usług bytowych:

- Bariera architektoniczna w postaci schodów, (przy wejściu do siłowni oraz do pomieszczenia przy jednej z sal), co było niezgodne z § 18 pkt 3 rozporządzenia w sprawie śds.
Skutkiem powyższej nieprawidłowości jest zagrożenie wypadkiem uczestników.
- Brak wszystkich wymaganych pomieszczeń w jednym z dwóch budynków, przy statutowej liczbie miejsc 65, co było naruszeniem § 18 pkt 5 rozporządzenia w sprawie śds. Sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na str. 20-21.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą obniżonym poziomem świadczonych usług na rzecz uczestników Domu.

W dniu 6 grudnia 2019 r. Burmistrz Olecka poinformował dyrektora tut. Wydziału,

o zmniejszeniu liczby miejsc w ŚDS do 60. W związku z tym zajęcia będą prowadzone tylko w jednym budynku.

Ustalono ponadto, że jednostka nie posiadała dokumentacji potwierdzającej, że organizowane szkolenia, o których mowa § 23 rozporządzenia w sprawie śds, wynikały ze zgłoszonych przez pracowników potrzeb. W powyższym zakresie p.o. kierownika udzielono instruktażu.

Zespół kontrolny udzielił również instruktażu p.o. kierownika Domu w zakresie przeprowadzenia szkolenia dla pracowników dot. treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się.

Zespół inspektorów udzielił również instruktażu w zakresie wskazywania w IPPW-A potrzeb osób z niepełnosprawnością sprzężoną oraz spektrum autyzmu do korzystania ze sprzętu oraz artykułów zakupionych w ramach programu „Za życiem”, jako niezbędnych do realizacji planów i osiągnięcia założonych celów.

W toku kontroli ustalono, że część pomieszczeń ŚDS wynajmowanych było na cele niezwiązane z realizacją zadania zleconego z zakresu administracji rządowej z obszaru pomocy społecznej, tj. prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W dniu 6 grudnia 2019 r. Burmistrz Olecka wystąpił do dyrektora tut. Wydziału o zmniejszenie liczby miejsc do 60, a tym samym organizowania usług dla uczestników śds tylko w jednym budynku. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały omówione z Panią i pracownikami Domu. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli oraz w niniejszym wystąpieniu.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienia jest kierownik jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór kierownika, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa, bądź błędna ich interpretacja.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Uregulować zatrudnienie głównego specjalisty (księgowej) w ŚDS oraz wyeliminować z zakresu obowiązków zapisy dot. czynności niezwiązanych z usługami świadczonymi na rzecz Domu.
2. Podjąć natychmiastowe działania w celu spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, zgodnie z § 12 rozporządzenia Ministra Pracy

i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz.1586 ze zm.).

3. Zapewniać wszystkim uczestnikom ŚDS udział w zajęciach, co najmniej 6 godzin dziennie, stosownie do § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz.1586 ze zm.).
4. Dokonać zwrotu zwiększonej dotacji, pobranej w nadmiernej wysokości na 5 uczestników nieposiadających niepełnosprawności sprzężonej, wraz z ustawowymi odsetkami, w ciągu 15 dni od stwierdzenia nieprawidłowości, tj. od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.).
5. Sprawozdanie z działalności Domu, przysyłać jednostce prowadzącej w terminie do dnia 15 lutego po okresie sprawozdawczym, zgodnie z § 25 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz.1586 ze zm.).
6. Przestrzegać terminowości sporządzania indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego, w okresie obowiązywania pierwszej decyzji kierującej oraz dokumentować uzgodnienia zespołu wspierająco-aktywizującego w przedmiocie okresu niezbędnego do realizacji ww. planów, zgodnie z § 7 ust. 6 i 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
7. Przestrzegać zasady terminowego sporządzania oraz ewentualnego modyfikowania indywidualnych planów postępowania wspierająco - aktywizujących uczestników, co najmniej raz na 6 miesięcy, zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
8. Realizować działania zaplanowane w indywidualnych planach postępowania wspierająco – aktywizującego, a w razie potrzeby je modyfikować, zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
9. Zawierać w dziennikach zajęć dokumentujących pracę pracowników zespołu wspierająco -aktywizującego wszystkie elementy określone w § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
10. Podjąć działania w celu likwidacji barier architektonicznych w ŚDS, zgodnie z § 18 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli w ŚDS w Olecku, wskazuję następujące działania:

1. Przeprowadzić wśród wszystkich pracowników szkolenie dot. komunikacji wspomagającej lub alternatywnej oraz dokumentować zgłaszane potrzeby przez pracowników dot. tematyki szkoleń, stosownie do rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
2. W indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, w celach i metodach pracy z uczestnikami z niepełnosprawnościami sprzężonymi i spektrum autyzmu, określać potrzeby ww. osób do korzystania z artykułów oraz rzeczy zakupywanych w ramach programu kompleksowego „Za życiem”, jako niezbędnych do realizacji planów i osiągnięcia założonych celów.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Ewa Kordalska

